

КЕНГЕШ

Экономиканы эмда социальный сфераны айнытырға болушурук указла

КЪМР-ни Башчысына республиканы экономиканы эмда социальный сфераны айнытырға целевой кёрюмден тинтуу эмда РФ-ни Президентини Указларын тамаллауу мониторингин бардыруу жаны бла кенгеш болганды. Анда кыралны башчысы 2012 жылда 7-чи майда кыбыл кёрген 596-чы 602-чи эмда 606-чы указла да белгиленин баш мағыналы кырал политика КЪМР-де жашууда кылай толтурулганын сюзолгенди.

Кенгешни анда, КЪМР-ни Башчысы кызуруу болжалы халда толтурган Юрий Коков РФ-ни Президентини «май» указларын толтуруу буюгондо баш мағыналы жумуш болганын чертенди. «Ала республикабызны экономикасын кызылтырға, алакны кылайлыгынын ириленирде, айлык хаккын есдюрюрге, сабилени школга дери билим берген учреденила бла жалчынтырға эмда кылай башка мағыналы жумушлары тамамлауға буру-

лдурла. Алагра тиешиликке, биз жашуу журт-коммунальн сферада болуму ириленирде, адамланы жашарға кыркууу, осал юйеден кеңюрюрге, кеп сабилни юйюрге тиешли жашуу болумла кыраура борчулубуз», - деп эсгергенди ол жыйылганнага.

РФ-ни Башчысыны «май» указлары Кабарты-Малкарда жашууда кылай бардырлыгына бардыруу юсонден жуупты вице-премьерле докладда эткенди.

Правительствону Председатели биринчи орунбасары Юрий Алыудов кырал экономика политика кылай толтурулганын юсонден айтканды. Вице-премьерле Ирина Марьяш эмда Руслан Фиров социальный сферада салынган борчланы тамаллау не халда болганын билдиргенди, ол санда билим бериеде, саулык саклауда, культурада, социальный сферада ириленин айлукларын кёбейтти, сакталаны иши жерле бла жалчытуу, республикада милетле эмда динле аралы келишуулго сақлау жаны бла кылай жуушла тамамланганына юслеринден айтканды.

Вице-премьер Уналаны Казим а жашуу журтланы кырулушуу ранынгуу болуму, эконм классы жашуу журтланы кырулушуу, кеп сабилни юйюрге хаккын

жер ююшке беруу, ипотека кредит алганлага кырал тутхулуклуку этуу жаны бла программала кылай толтурулганын билдиргенди.

Жыйлынуу ахырында Юрий Коков вице-премьерле «май» указларын толтуруу контролда тутарға буюрганды. Кенгешде айтылганы эсге алып, эсертпелени проект кырай кёроткенди. Юч кононо иинде ага тюрениуле, предложение кийирге онг барды.

Жыйлыуға федеральный инспектор Алексей Вербицкий эмда КЪМР-ни Парламентини спикери Чеченалы Анаур да келишилденди.

Кенгешде белгли этилген шартланы юсонден отчёт газетле басмаланырыкды.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Жыйлыу

Суу бла, от бла ойнама

МЧС-ни КЪМР-де баш управленийсында республиканы кыйын болуланы кетеруу эм от тошоудан саклау жаны бла правительствону комиссиясыны жыйлыуу бардырылганды. Аны кезиунде кеп вопростага кыралганды, кызуу жумушлары итоллары да чыгарылганды.

Управленийны башчысы Михаил Надёжин билдиргенге кере, быыл кыш кезиу артык кыйын болмаганды. Минги тауну этегинде кыра аз жууганы себепти ол ююлго тошоу кыркуунда кырууу амал болганды. Жаланда жылы алында специалистле топла бла атып эки жерде жыйылган кыраны тошюргенди. Алай быыл бир проблема да болмаганды деп, мындан ары да улуу келлю болуга жарарк тойдоло денди ол.

Жыйлыуда Азау эмда Чегет талапага кыра ююлго тошюр деген кыркуууну ююлген айтты. Кезиунде аспан кырак юйле ишленгенди, аны себепти адам да кеп болды. Кыйын халда аланы кылай кутхарырга болукдуу, бетирек да аны ююлген адамла алында окуна биринчи, ол жерден эвакуацияны этрге - бу проблеманы ююлген МЧС-ни специалистери да Элбрус району администрациясыны келечилери да оюмлары айтканды.

Азау полдун баш жагына кыркуу тошюр кырдан кыруулауу бетон тыйгычла ишленгенди.

Алай алагра да: «Он кыраар кыраны тыр онлары жокду», - деп, специалистле артык улуу мағына бермегенди.

Кенгешде ауур болуланы юслеринден билдирүү регион система жый кезиге кылай хазырланганы юсонден да айтканды. От тошоуге кырак жумушлагы баш мағына берилиги намды, алай дагында эчки контроль адамла келледе бла черкекте жуунган жерле этиликти.

Алада батты ауушханлары саны от тошоуде илгенден эсе аспам болды. Эчки белгиленин, хар керек залпа бла жалчынганганын жерде былар бир адам да жокулмаганды. Алай итеуу келени бла черкелени контролга алырга амал жокду.

Жарыуға бушулуу статистика былай да ачылганды, жыл башланганы, судау батып бирюлен илгенди. Саулай алы айтканды а, этиле барган мадраланы хайры бла арт баш жылы иинде ажымчилери да оюмлары кетенини саны эки керек азылганды.

Медицина эмда билим берүү учреденилауу от тошоу жаны

бла кыркууулуку не халда болганы да сюзолгенди. КЪМР-ни Урунуу социальный айнытуу министрство эмда ага боюсунган социальный учреденила итеуу белгиленин борчланы толукунуу тамак отечиле. Саулык саклау сфераны ала, бетирек да нарк- эмда психдиспансерни, МЧС-ни специалистери артык мактамаганды. Беломно от-уздан аспам учреденинсонда, ол санда бу эконмде да, от тошоуну ююлген билдирген системалары жокду. Надёжини министрствону келечисине бу иштин узак болжальы салмай тамамлагыра кереклисини эсгергенди.

Республиканы райончарында бла шахар округларында кеси эркинликери бла ишленген от-эколуюу кызуумла кыраула бардыла. Алагра хар жаны бла билелик этрге кереклисини да белгиленинди жыйлыуда.

Ахырында республикада бириккен дежурно-диспетчерия пунктыны кырууну ююлген оюмун билдиргенди управленийны башчысы. «Бу иштин кеп кылай регионаны барында да тамак этилгенди. Бизде уа аны болжалы озулганлай туралы», - деп, ол муниципалитетини администрацияны келечилерине иштин тынгылы алырга чакырыганды.

УЛБАШАНЫ Мурат.

ВИДЕОКОНФЕРЕНЦИЯ

Школга дери билим берген системаны жангытырға

Быыл Россияны битеуу регионларында да школга дери билим берген системаны модернизацияны жашууда бардырырга 50 миллиард сом белюнюрюкю. Аны юсонден «Единая Россия» политика партияны «Сабий садла - сабилеге» деген программасыны координация советини жыйлыуунда белги болганды. Ол видеоконференция халда бардырылганды эмда ага РФ-ни битеуу субъектеринден да бу программалары толтуруу жаны бла жууплы одала катышханды.

Нальчикде «Единая Россия» битеуу комитетини видеоконференцияга катышырга КЪМР-ни Парламентини спикерини орунбасары - партия проектн республикада координатору Татьяна Саенко, исполкомну башчысы Татьяна Кауеникова, Билим берүү эм илму министрствону кылуучусу Ирина Темирова катышханды.

Видеоконференцияны партия проектн координатору - РФ-ни Къырал Думасы депутаты Алена Аршинова бардырганды. Ол билдиргенди, буюгондо регионде - 10 миллиард сом. «Кылаган ахча уа жууук заманда берилдик. Регионда школга

дери билим берүү системаланы модернизациясына белюнгөн ахча кылай кырауылганын контролда болукуду», - дегенди.

Аны бла бирге уа ата-анала балчыклары сабил садха жүргенлери ючюн телеген хаккын Аршинова арт заманда регионда юйретуу учредениланы ишлетуу тири бардырылганына да бурганлай жыйылганыны эслери. Ол бир-бир регионаны сабил сад бла башланган школну бир мекамда орнатуу жаны бла

рашдыруу жаны бли битеуусей конкурсу да кырауганбы. Партияны 19 бөлөмюндөн алыну субъекттеринде алай объекте болганына коюлганын отчётта бергенди», - дегенди ол.

Жыйлыуда РФ-ни билим берүү министрини орунбасары Татьяна Третьяк да сөйлөгөнди. Ол да школга дери билим берүү системаны модернизацияны ююлген айтканды. Ол партия программаны координаторлары региона бу проект кескерини ачкыларын кырауга борчу болганыларын айтты, аны субъектени оюнуларына эсертпелерин тилегенди.

Жыйлыуда сөз школга дери билим берген учреденилаууда

КЁРМЮЧ

Республика кумалы кыйларын кёржютюрюкю

Быыл 19-чу-23-ию майда Элистада (Калмыкия) кумалы кыйлары кезилуу кермючо бардырылганды. Бизни республикадан ары «Степной» племазод сора чекленген жууптыгыра болган «Дарган» эмда «Элбрус Агро-Инвест» обществола кылашкырылды.

Кермюч кезиунде «Состояние, проблемы и перспективы отечественного овцеводства и козоводства в свете Госпрограммы

развития сельского хозяйства» деген темага илму-практика конференция болукдуу. Сора белюмю айнытуу бла баймалы проблемаланы ююлген кызуум семинарла да бардырылгыдыла.

Кумалы кыйлары бла эчкилери кёржотуудан сора да, ары келгенге кеп той-он программала болукдуула. Жюн кырычуланы эригуулериунде бу ишде эм тири илим белигенерикиди, кумалы малланы

аукционунда уа жараткан малны сатып алырга он болукдуу.

Регионланы милет энцикликлери художествону коллективе бла миллет майданчыла кёржютюрюкюле. Кабарты-Малкарны делегациясына республиканы эл мулк министри Мухамед Шахмурзов башчылык эттерди, деп билдиргенди министрствону пресс-службасында.

Бизни коор.

ФЕСТИВАЛЬ

Усталыкларын ёсдюрөдиле

Север Осетия-Аланияда «Бириккен телесуе» - мамырлыктырға бла огурулукуга» деген чакырууу бла сабий хореография кызуумуны «Шувукукуну телесуе» деген тюрточно халкыла аралы фестивалы бардырылды. Ол 12-чи майда ирилде башланганды.

Жюкини кононо эртеингенде уа тевеуселюни Беслана. «Мелекени шахары» кабырлагыа этилгенди, ала бушууну терегине гопле салгандыла.

Баше кононо ичине В.В. Халпасовни атын журотгон Осетия

кырал драма театрда Север Кавказын битеу регионларын кёржютюрюкюле. Журогма тематикалык «Сибирь» ансамбльн художествоуу директору В.Б. Моисев этеди.

Кабарты-Малкардан фестивалда «Минги тау» ансамбль катышырыкды. Ала «Балкаркы» солисти Анахаланы Муратны башчылыгында Хасанинны Маданит юйюнде юйренедиле.

Ала конону республикада кыраууланы келерини сандаркы

деген телесуу бла алырга сюедиле. Ол, айтылганы кере, белгили багызуу кыз Сандарканы аты бла баймалдуу. Ол не тыролу аурууну да кесини телесууу бла сау этип болганды. Специальны биринчи кононде уа жерешлери биз тез тосеуну, экинчинде уа абезкомы телегенди.

Хасанинны администрациясыны башчысы Азаматланы Кысайн айтканга кере, былай ишле регионлага, чыгармачылык кызуумлага, эчки хар телесуууу да бак магыналында. Сабилене

усталыкларын ёсдюрөдиле, республикала уа бу тыролу мекроритияланы бардырууда бир билерини сынамларына юйренди.

Фестиваль оналтыны майда гала-концерт бла бошларыкды. Хорлаган кызуумуу аты да ол кон белгили болукдуу.

УНАЛАНЫ Зарина.
Нальчик шахарны администрациясыны пресс-службасы.

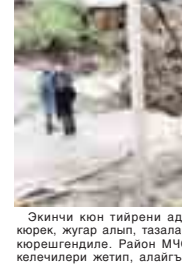
Тайыгат болум

Кёрюню бузганды

Арт юнледе сакь жауундадан сора, суула кытуруп, бир-бир элпеге халеклик салгандыла. Гюрюге кон а нигри ала тергеде школга барган орамда суу кёпюу бузганды.

Алайда гичте суучуук келеди. Кёпюу да артык улуу тойюдуу. Адам, мал, улуу да аны юсю бла жюрөгөнди. Гиччарк болса да, тынгылы кёпюу эди. Ыркылагыа чедай турганды.

Болсада сакь жауундадан сора, улуу ыркы келип, тереклени келтирип, кёпюу тобоне бушукту эди. Оуу келгени кёлорулго, жагырга жууук юйлеге, мал, биени орунгагы киргенди. Аладан оюлгандыла да болганды. Кёпюу кылаган ашап, аны да бузганды.

Жюкини кон тийрени адамны оуоу этрге керек болганына кыраугандыла.

ОСМАНАНЫ Хыйса.

АКЦИЯ

«Полиця - сабилеге кыраулауу»

Ма алай ат бла быыл 17-чи майда Россияни МВД-сыны битеуусей акциясы башланганды. Ол бышануукуну сабил телесууууу халкыла аралы кононе атылды. Аны мурауу - кыйын жашуу болумга тошгон юйюрге бла сабилеге болушуду.

Россияни МВД-сыны пресса арасында билдиргенлерине кере, ол кон республикалары Ич ишле министрстволарында, Россияни МВД-сыны баш управленийларында бла бөлөмлеринде бышануукуну сабил телефонлары ишлерикиде. Алагра жер-

жерли заман бла 10 сагатдан 16 сагатка дери сөлөшүп, акцияболууу бөлөмү беришти. «Ол алакны юслеринден билдирге болукдуу.

Сөлөшгөнлени сорууларына акцияболууу болмаганынлы ишлери жаны бла бөлөмледен специалистле, аналых этген жаш адамла болжалы халда турган араланы психологлары, адамланы социальный жумушла бла жалчытуучу органын, билим берүү организациян, бышануукуну сабил телефонлары жуупала берилдикле.

Сабий телефон бла этилинген хар билдиргенге да кыралмалык акция болууу. Сабийге, акцияболууу болмаганынагы эм аланы ата-аналары юйретиле, юйюу халлада право журюкчюла анылаттылыкдыла. Керек болса уа, психолог эш башма болушук этиликди.

Телефонлагыа хаккын сөлөшүнди. Аланы номерлери уа Россияни МВД-сыны жер-жерли органынлы официальный сайтарында алгандан окуна салынырыкды.

Акция Сабийини халкыла аралы кононе дери бардырылгыкы-

ды эмда акцияболууу болмаганы араларында право жаны бла анылатууу иш бла бошалады, эчки окуу учреденилада, сабил садла, интернет школлада, акцияболууу болжалы келечилери окутуучуларла, ушалаа, «бөгөрөгет стоп» ачык эчкилени конюери бардырылгыкдыла.

КЪМР-де МВД да бышануукуну сабил телефонну номери былайды: 49-50-39.

Бизни коор.

Жазылуу - 2014

Ваггалы окуучула!
2014 жылы экинчи жарымна газеттеге бла журнал-лага жазылуу кампания бардырылады.

Сиз «Заманга» связыны кыайсы почта бөлөмюнде да жазылырга болуктусуз. Бу магыналы жумушун узактыга сизмагтыз.

Бизни индексибиз - 51532

ХУРМЕТЛЕУ

Ахшы төреге айланганды

Россия Федеральнай налог службасынын Кэбарты-Малькяр Республикада Управленийсында ишлеген илен араларында урунуу үчүн ветеранларын хурметлеу ахшы төреге айланганды. Ма бул да мында алакта деп куурачаны тобушу куураганды. Алгыннын коллегаларын управленийны башчыларында эмда сауял коллективини атларганда бу ведомствону таматасы орунбасары Сарбабланы Светлана эмда Профсоюз комитет алгынлагандыла. КМР-ни налог органдарында ишлегенде Улуу Ата журт урушка көппе кыатышкандыла. Алай шендо алапан жандан ючюсю кыалганды. Тобешууге уа экиси – Николай Николаевич Чучко бла Горбулинский Иван Михайлович – келалгандыла. Ала, монг толда олтуруу, уруш жылланы, бирге ишлеген кезиню улуу ыразы болуп сагынгандыла, жыллаган да, төпсөгөн да этгенде.

Музыка программаны уа Управленийда ишлегенле келери куурагында. Бу ведомствону куулукчуусу Эдуард Гольванеснын ариу опералы ауазы бла жыллаганын ветеранла артыкта бек жараткандыла. Бу тобешуно куураууга, аны бардырууга да налог службда ишлеген жаш адамла да тири кыатышкандыла. Ахырында төредө болганыча, кыонактыкта ахшан эл бек саугала берилгенде. Ары келгенде да сансыз этили кыалмагандыла.

Музыка программаны уа Управленийда ишлегенле келери куурагында. Бу ведомствону куулукчуусу Эдуард Гольванеснын ариу опералы ауазы бла жыллаганын ветеранла артыкта бек жараткандыла. Бу тобешуно куураууга, аны бардырууга да налог службда ишлеген жаш адамла да тири кыатышкандыла. Ахырында төредө болганыча, кыонактыкта ахшан эл бек саугала берилгенде. Ары келгенде да сансыз этили кыалмагандыла.

Бизни корр.

ЭКОЛОГИЯ

Табийгатха суймеклик сингдире

Элбүрс району библиотекаларында сабийлени экологияны саклаууга юйрөтүгө аслам эс бурулады. Бу жаны бла ала орта билим беруу укрежденила, району краведение музейи, «Приобрус» миллит парк эмда башка укрежденила бла бирге да ишлейде.

Николай Сладкову, Виталий Бианикин киталарында өсгөнө билмиле, намыслыла боларды дөргө болукчуу. Жаш телюно халаллык, төгерекдеги кудуретге суймеклик эсимдерин ачыккыла муратда библиотекаланы специалистери, табийгатха чыгып, литературалогия ачыкыла бардырадыла. Сөз ючюн, кеп болмай Пашкугада «Востник радости и весны» деген

эмда сауял жер башында экология болум осылга кете барганыны юсөндөн айтылганды. «Как прекрасен этот мир», «Раненая птица», «Наша хрупкая планета» жылга, китап көрмю, «Лекцион презентация» ала барысы да сабийлени семирткен кызгагандыла. Ахырында жаш кыонактыкта экологияны юсөндөн белгиле берилгенде.

Тырыауун ючюнчо номерли шахат библиотекасында школуланы «О, небо и земля, храните нас от зла» деген китап көрмюч тобегенди. Анда эмда башка библиотекалада көп викторина, конкурсла, оюн программала бардырылгандыла. Экология, аны бла байланы проблемала хар кимин да тынгыс этерча алайдыла. Жаш телю, адамны, бу жерден сора, башка жери болмаганын толуганайла, аны алгыга кереметте эсеп тутарга керекди. Аны юсөндөн библиотекалада бардырылган акцияланы кезиюнде да дайым айткыланган турды.

ТЕМДРИЛЭНИ Виталий Суратланы сабийге 3-чо номерли библиотекалада.

РЕДАКЦИЈАГА КЪАГЫТ

Эллиге ыразыдыла

Төбөн Чегемде жашаганыла, жер-жерли администрация эм Советни депутаттары, КМР-де ич ишле министр Сергей Валентинич Васильевге, Чегем району ич ишле бөлүмюнде ишлегенге элде

Улуу Ата журт урушка көтөнөлөгө деп озган ёмюрстрция эм Советни депутаттары, КМР-де ич ишле министр Сергей Валентинич Васильевге, Чегем району ич ишле бөлүмюнде ишлегенге элде

Конкурс

Бек усталаны атлары айтылганды

Озган ыйкы кон Нальчикде Север-Кавказ ислам институту Кууранны бек ич окутуу аны араларында конкурс бардырылганды. Ары дери уа аны кыатышкандар районлада эршиген эдиле.

Ананы орунбасары Рахалияны Мурат да алгыншыл сузюну айтадан сора конкурсуа кыатышкандыла, аудиториялага барып, ишлерин башлагандыла. Эршиуи эки сагынны ичинде барганды. Ахырында жорини кызуу бек игилени атларын тура эттенди.

раис-иймам олтуруу, жууап бергениле багза бирчектиде. Бек ич окутуу эмда фиксны уста билгениле бек баш салынрыктыда. «Бу ишчи баруу халына куурау комитетини членлери тынгыла кыарарыктыда», дегенди.

Мусулманланы дин управленийны председателини дагыла да бир орунбасары Рахалияны Мурат да алгыншыл сузюну айтадан сора конкурсуа кыатышкандыла, аудиториялага барып, ишлерин башлагандыла. Эршиуи эки сагынны ичинде барганды. Ахырында жорини кызуу бек игилени атларын тура эттенди.

санларны көрө, юч кызуумга юкөштингенди. Бек гитиче алты жыл толган эди. Конкурс республиканы хар кыалагында да кырык беш адам кыатышканды. Ол башлангычтан алгыз республиканы Мусулманларны дин управленийны председатели Хазратлы Дзавасев дууа окутканы, исхидат сузюну да айтып, алгыш эттенди. «Конкурс кыала болсола да, синзи хар биринини да хорлаганынга

санарга болукчуу. Нек дегенде жашаган элперкиде биринчи болганысы, бу ишче сиз игилени да игирисиз. Мындан ары да тутхан ишигизде жетишилди болуругузю союеме», дегенди.

Аны орунбасары Анор Емкуев а алгыншыл сузюнде конкурс Мусулманланы дин управленийны председателини дагыла да бир орунбасары Рахалияны Мурат да алгыншыл сузюну айтадан сора конкурсуа кыатышкандыла, аудиториялага барып, ишлерин башлагандыла. Эршиуи эки сагынны ичинде барганды. Ахырында жорини кызуу бек игилени атларын тура эттенди.

Хорлаганынга конкурс куурау комитетини саугызга Сыйлы Кууранны бергенди.

ХОПАЛАНЫ Мариянт. Суратланы (тобондо) комиссияны кызууу; (тобондо) эршиуге кыатышканды. Суратланы автор алганды.

санларны көрө, юч кызуумга юкөштингенди. Бек гитиче алты жыл толган эди. Конкурс республиканы хар кыалагында да кырык беш адам кыатышканды. Ол башлангычтан алгыз республиканы Мусулманларны дин управленийны председатели Хазратлы Дзавасев дууа окутканы, исхидат сузюну да айтып, алгыш эттенди. «Конкурс кыала болсола да, синзи хар биринини да хорлаганынга

Юйрөниуге

Альпинистле жараула бардырадыла

Бу конюде «Бизингы» альпинистле Россияни Альпизмден федерациясы куурап юйрөниуге бардырылганды. Эч ич кыалагыны ичинде Белоруссиядан, Армениядан эмда Россияден кон структураланы куулукчуларын тау жерледе бардырган 50-ден аслам келечиси куурауу ишле бла шатырлениририди. Алааны халкыла аралы классны куурауу Ахайланы Азнауру юйрөтканды.

Юйрөтү программаны чекперинде кыар-буз төпеленде кыыйын болууга тоштен адамны тошторго, жеринде бирини болушкы эте билчирча жараула бардырыкыла. Юйрөниуге жангыз да альпинизмден жерлеринде болууга кыатышканды. Аны себепли бер келик адамны кыанда, тауда да кесин ююурталыра техника жаны бла билими болууга керекди.

«Арт жыллада альпинизм бла корешгендени саны өсө барды. Аны бла байланы таулауда хатага тошгөнле да асламдыла. Болушкы керек болган адамга аз заманын ичинде көтөрүлүрчө бирде амал тобулмайды. Ол кезинде аны кыатында нөгерди, кесин билимин хайырланып, биринчи болушкы берге берию керекди», дейди Акбай улу.

Россияни Альпизмден федерациясынын толтуруу директор Алексей Овчинников белгилегенге көрө, юйрөтү жаны бла ич МСЧ-ни болушугуу бла бардырылды.

Школууу куураулар болганыча, специалистелге, МСЧ-ни бла федерацияны удоостверенириги берилди. Тауна не кядар кыоркуу болсола да, альпинизм анда болгон бек айныды. Адамла да аллай жерледе бир хатага тошмө кыалмайды. Аны себепли кыатында барганына болушкы этерге хазыр болуп тургандан игиси жокуу», деп чертенди ол.

Бизни корр.

Көп болмай Кэбарты-Малькярда профессионал балетини 50-жылгын белгилегенде. Анда да эсте ала, Бийыл Кудуратын жылы болганын да белгилей, балетриса Малкьондуланы Антонинаны юсөндөн айтырга келгенге биз. Ол битуе жашауун хорореграфияны бла байлаганды.

Тепсеуюз артталы да болал-магъанды

Аны бла ушаккы башлаганыбызга, ол бийай деди: «Мен ишим асыры сойгөндөн, улуу – гитче ролуу, сабийим, юйорюм барды деп да кыарам, бир заманда да ишден артха турмагъанма. Бирле, ол акылымы терс ангылап, бир умут этип урунган да сунгандыла. Аны сийлауу уа жаланды бир эди – тепсеузе бек сойгөнөмдө. Бу эсбеле биртеге кыбуу да көрүнөртө, мен а – иянанама. Антонинаны биринчи кере телевиденинда аны юсөндөн бериуде көргөнөм. Анда артистканы биргесине ишлегенле – Музыкалы театрын таматарлары, балетни солистеры, жыр-

ринага бек улуу кыуанч кыарачуулары: «Сөн бююган а тепсеркимисе?» – деп сорганылары эди. Ол такыйкылада Малкьондуланы Антонина кыалай бир тепсеурге да чыгып эди.

Муратын толуу Жашауун искусство бла байлаган адамны сабий мураты тосса – ол насыпды. Гитче Тонячыккы да бар эди мураты. – Мен кеси аллыма тепсеурге, төгерек бурулууга бек сойгөнөм. Бирде уа асыры кыаты бурулгандан, жыгылган кезуулерин да болгандыла, – деп, киеле, эстерде балетриса.

Беллини устас, А. И. Проценко, тепсеур класс ахчанын эшитип, анасы Малкьондуланы Мариянт элген эди кызын ары. Арта да таматасыны тызында Татьяна да барганды. Ол да, Музыкалы театрында жыйырма жыл ишлеп, бусагата пенсиядады. 1960 жылда таулу тишпирү кызын балетте бергени сейр топиюлдуу? Мариянт устас эди, алга кыарган адам. Аны себепли экинчи кызын да тыймаганды сахнадан. Къарт амасыны этгенни а, ышара, эстерде Антонина: «Ананы анасы, телевиуде балет спектаклени көрсө, аны кылуу бла да кызын жайбуучу эди. Ол жылда уа аланы көп көргөзтөнгенде...»

Тохташдырылган терени бузуп

Балеринала юйр жашуу кырасала да, көбюсю сабийлери болуун суймөйдиле: ала ишлеринден чырайдыла, санлары суйбалыгы да бузулды, дейдиле. Антонина уа ол акылында уазы эди. Баям, аны окутуучусу Юрий Кузнецов бла бирге тепсөгөн да болушан болуу. Ала экиси да биринчи номерли школ – интерната да. А. И. Проценко классына тогөшөндө. Ары кырык сабий алынган эди. Аладан ахырына жаланды бөшиси жетедиле. Антонина бла Юрий да аланы сахнада болуп, Антонина сора кулприсервизиинчи хорореграфия беломонче окутурга киредиле. Ол жылда окуда Музыкалы театрын оюларны кыатышып башлайдыла, ишлерге да анда кыаладыла.

Жаш тепсеуноле андан ары жашауларын балетке, бир билим көргөткөндиле. Бийлада бир шартны айтмай болмаймы: ала экиси да бир жылда, бир айда туугандыла. Андан бери бир бирден айырылмайдыла, эрикген да этмедиле. Тамата жашлары Михаил тууганда, бютон жууу кы болганыларын жашырмайдыла.

– Мен кеси билим көргөткөндө, биз алты сабий эдик. Андан болуп, сабийин сойгөнбизини – кыалганыны юсөндөн сагынсу да этмегенбиз, аны тууганына кыуанган болмасса, – дейди Антонина.

Мишаны дерси

Тынч тойой эди жаш юйөргө кыатганыкыга кыарган. Ала Мишаны театрга элтип тургандыла. Репетицияны кезиюнде, оюла барсала да, ол биргерине эди.

Бир юк Музыкалы театр юнайлык гатропология тебрийди да, гитче Мишаны ала Антонинаны анасына кыордыла. Андан кыайтанарында, юч-тертайлык жашкыч, анасын таныймы, аны бармай тохтады. Ол кюбөндөн тишпирү сабийлери бир конюнде да айрылмайгы деп кеси кесине сөз берди. Экинчи кере, жолга тебрий, анасын кыор барман айттай. Алай бла экинчи жашлары Александр тууганда да, экиси да бугереине элтиучу эдиле.

Бючюнюнде Михаил юч сабийин атасыды. Александр, Санкт-Петербургде окуп, Москвада иштерди. Аталары Юрий Кузнецов, КМР-ни сыйлы артисти, сойген иши бла корешгини кыоймаганды. Аны Музыкалы театрга, М. Горький атлы Орус, Куймылан Кыяасы атлы Малькяр кылар драма театралны оюндарында салгын тепсеур, спектаклени байкалычыра кыоймай, балетмейстерини ашыкшопканы, аны учурин да ачыккыладыла. Антонина да сыйнуан жаш төлөгөн берген эримеиди. Ол Урваны искусстволарыны школунда хорореграфия классы бардырады.

Ушакгыбызны ахырында, бизге Юрий кыошулуп, бийай деди: – Антонина айтмай барды: аны сохталар озган жыл классика балеттен республиканы эршиуде биринчи жерин алыгандыла...

Суратлада: (башында) Музыка театрга балетде; (тобондо) Малкьондуланы Антонина «Штрауан» балетте.

САРАКУЛЛАНЫ Асият. Саракуланы адрини ахшан балетте.

Акчия

Наркомителени палахларын ангылатарыла

«Наркомитени бла корешгенле эмда законусу ол затланы айландырганалага» кыажат уруу деген программаны чекперинде Саксанкөн элли Культура юйюнде «Биз наркомителге угъай дебииз» деген чакырууу бла концерт бардырылганды.

Наркомителени жамауатха улуу хатасы жетгени эмда бу ишче жангызда бирлешип амал табарга жарыгарыны юсөндөн наркомителни айландырууга контроль этген федеральный службаны республикада бөлүмюно ишчилери Бахсан району администрциясынын, саулыкчу жа-

шау бардырырга юйрөткен араны эм билим беруу укрежденилери келчирене да блешгендиде. Башында сакынган федеральный службаны куулукчуу Ирина Давыдова жаш телюно арасында асламысында кыалай наркомител жюгерюгөренин айтханды эм бу аман иши бла корешгелени саны жыл сойын беш барганын да чертенди.

Жыйылуда саулыкчу жашауустан мастер-класс бардырган «Стимул» жамауат организацинны председатели Александр Коцюсов да, кесини окуу айт, жаш адам тер жолга ачашип кетмез

ючюн, спорт бла корештерге керек болганын белгилегенди. Наркомителени, арканын эм тоштондо да адамны саулуугуна кыалай палах келтиргенерины юсөндөн тер-терк азыгыла турса, сабий игирек сөөргөнө туююле, – дегенди элли культуру юкөмю директор Людмила Захарова.

Бизн бл ол кон жыйылуга келгенге районку артистери хазырлаган концерт программаларын көргөзтөнгөндиле.

Төра АБАЗОВА. Бахсан району администрциясынын пресс-службасы.